

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์สรุปผลเพื่อปรับปรุงและนำเสนอโปรแกรมฯ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ ประกอบด้วยข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่

- 1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนวัดไผ่ฝ่น
- 1.2 ข้อมูลพื้นฐานของครู นักเรียน และชุมชน
- 1.3 ผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานร่วมกันระหว่าง

เพื่อนร่วมงาน และการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

1.4 การเปรียบเทียบแบบแผนพฤติกรรมการร่วมมือของครูก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ

- 1.5 ข้อค้นพบอื่น ๆ

ตอนที่ 2 ข้อค้นพบที่ได้จากการทดลองและปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ มี 2 ประเด็น คือ

2.1 การนำข้อค้นพบที่ได้มาวิเคราะห์และปรับปรุงโปรแกรมฯ

2.2 โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี ฉบับสมบูรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาศูนย์ตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อน
ร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี**

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียนวัดโปรยฝน

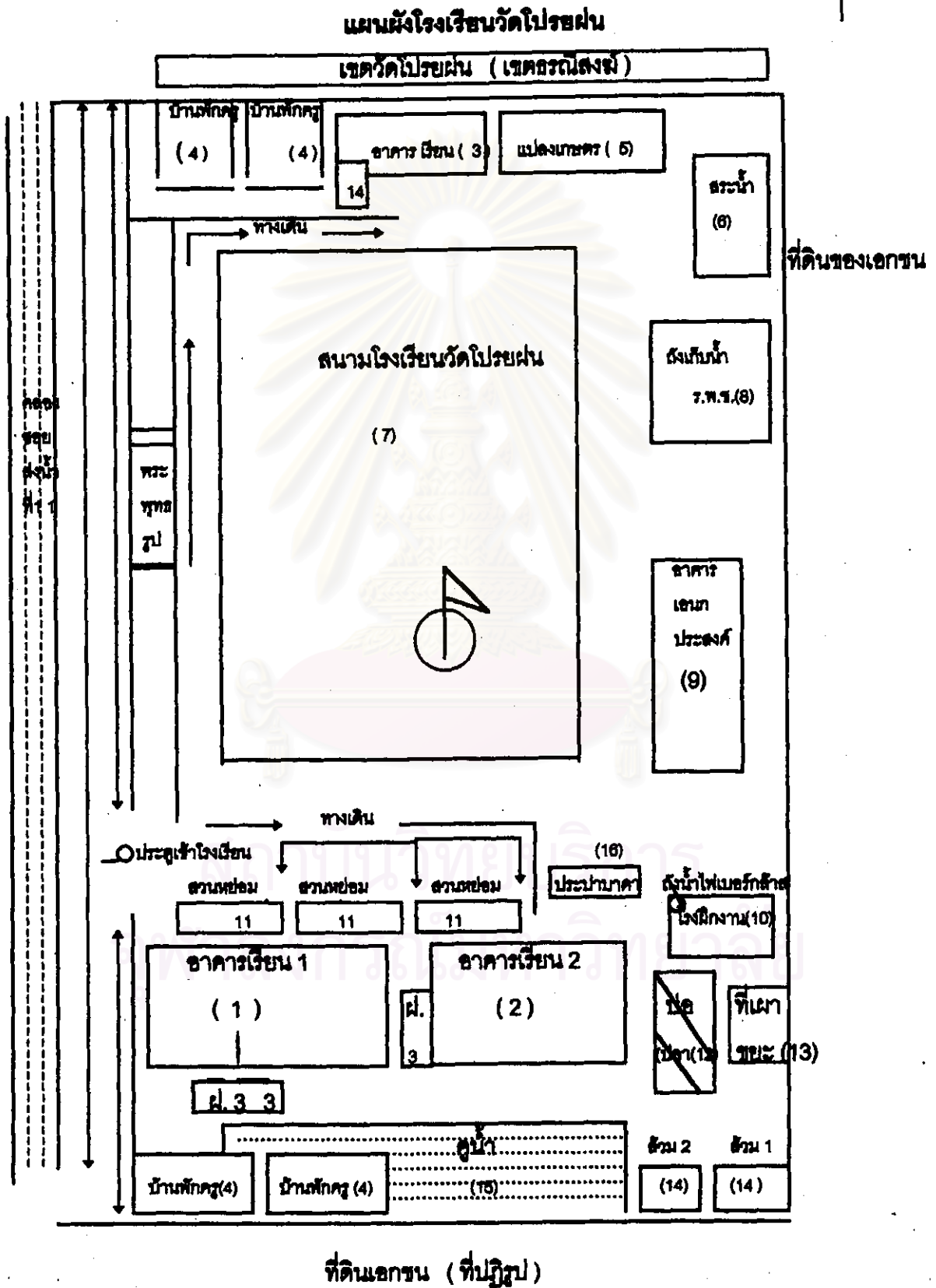
ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่สอนนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 8 คน ของโรงเรียนวัดโปรยฝน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

สภาพทั่วไป

โรงเรียนวัดโปรยฝนเป็นโรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับประถม
ศึกษาคือ มีระดับชั้นอนุบาล 1 - 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 เป็นโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีบริเวณพื้นที่ 6 ไร่ ตั้งอยู่ในหมู่ที่
11 ตำบลหนองสามวัง อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทาง
ทิศตะวันออก 6 กิโลเมตร เส้นทางที่จะใช้เดินทางไปโรงเรียนวัดโปรยฝน โดยเริ่มต้นจากตัว
อำเภอมี 1 เส้นทาง คือ เส้นทางที่เป็นถนนเรียบคลองส่งน้ำอุทกภัยตลอดสายและขรุขระมี
2 ผัง การเดินทางไปยังโรงเรียนจะให้บริการรถจักรยานยนต์รับจ้างจากตัวอำเภอถึงโรงเรียน
ค่าโดยสารคนละ 30 บาท และมีรถโดยสารประจำทางที่วิ่งจากตลาดวังสิตถึงปากทางเข้าโง
เรียนวัดโปรยฝน

โรงเรียนวัดโปรยฝนก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2477 ซึ่งนับถึงปัจจุบันนี้
โรงเรียนวัดโปรยฝนได้ก่อตั้งมา 63 ปีแล้ว ซึ่งแต่เดิมโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกับวัดโปรยฝน
และใช้ศาลาการเปรียญวัดเป็นสถานที่เรียนโดยมีครูมาสอน แต่เดิมชาวบ้านเรียกว่า โรงเรียน
ประชาบาลหนองสามวัง 1 และต่อมาในปี พ.ศ.2483 คณะกรรมการและครูโรงเรียนวัด
โปรยฝน โดยการนำของอธิการเพชร นายห่อง เพาะบุญ จัดสรรเงินก้อนหนึ่งสมทบกับเงินของ
ทางราชการได้จัดสร้างอาคารเรียนนอกเขต และต่อมาปี พ.ศ.2503 โดยการนำของ พระอธิการ
เกตุ อุกกโชติ เจ้าอาวาสวัดโปรยฝน นายห่อง เพาะบุญ นายนิคม อินอ้า ติดต่อกุณสถาน
อมาตยกุล คนบดสัมภณันบริจาคที่ให้และย้ายอาคารมาปลูกใหม่ และได้รับทุนสมทบจาก
กุณสถาน อมาตยกุล สร้างเป็นอาคารชั่วคราวแบบ ป.1 ขนาด 3 ห้อง อยู่ทิศใต้ของวัด
โปรยฝน ปัจจุบันโรงเรียนวัดโปรยฝนมีการจัดสรรพื้นที่ใช้ประโยชน์ดังนี้รายละเอียดแผนผัง
ดังต่อไปนี้

แผนที่ 1 แผนผังโรงเรียนวัดโปรยฝน

อาณาเขตของพื้นที่ของโรงเรียนวัดโปรยฝนมีดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดกับพื้นที่ของวัดโปรยฝน
ทิศตะวันออก	ติดกับพื้นที่ทุ่งนาของชาวบ้าน
ทิศตะวันตก	ติดกับคลองข่อยสงน้ำที่ 11 ซึ่งเป็นแหล่งน้ำกับน้ำไว้ใช้ ของชุมชน
ทิศใต้	ติดกับพื้นที่ที่เป็นที่ดินของเอกชน (ที่ปฏิรูป)

การจัดสรรพื้นที่ให้ประโยชน์ของโรงเรียนวัดโปรยฝน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หมายเลข 1 คือ อาคารเรียนแบบ ป. 1 ข ก่อสร้างด้วยไม้ 2 ชั้น ได้ทุนชั้นบนมีจำนวน 5 ห้อง ให้ป็นห้องเรียนของนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล 1-2 จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 2 ห้อง และอีก 1 ห้อง เป็นห้องพัสดุ และที่เก็บสื่อการเรียนการสอน ส่วนได้ทุนอาคารเรียนจะให้ป็นห้องเก็บอุปกรณ์กีฬา

หมายเลข 2 คือ อาคารเรียนแบบ ป. 1 ข ก่อสร้างด้วยไม้ 2 ชั้น มีได้ทุนสูง ซึ่งเชื่อมต่อกับอาคารเรียนที่ 1 มีจำนวน 4 ห้อง ให้ป็นห้องเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 2 ห้อง ให้ป็นห้องสมุด 1 ห้อง และให้ป็นห้องสหกรณ์อีก 1 ห้อง ส่วนได้ทุนอาคารเรียนจะป็นห้องซ่อมดนตรี และพื้นที่ว่างให้ป็นที่จอดรถของครูและนักเรียน

หมายเลข 3 คือ อาคารเรียนแบบ สปข. 105/26 ก่อสร้างด้วยปูน 2 ชั้น ได้ทุนสูง ชั้นบนมีจำนวน 3 ห้องเรียน ให้ป็นห้องเรียนของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และป็นห้องพัสดุอีก 1 ห้อง ได้ทุนอาคารเรียนจะป็นพื้นที่ว่างที่จัดป็นลานกีฬา เป็นที่ประชุมนักเรียนและต้อนรับผู้ที่มาศึกษาดูงานหรือมาตรวจเยี่ยมโรงเรียน

หมายเลข 4 คือ บ้านพักครู เป็นบ้านไม้ได้ทุนสูง จำนวน 4 หลัง ให้ป็นบ้านพักครู 2 หลัง และบ้านพักนักภารโรง 1 หลัง และอีก 1 หลัง สภาพทรุดโทรมไม่สามารถอยู่อาศัยได้

หมายเลข 5 คือ พื้นที่แปลงเกษตรของนักเรียน โดยนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จะปลูกผัก โดยแบ่งเป็นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ให้ปลูกผักห้องละ 1 แปลง ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จะแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ดูแลและรับผิดชอบผักที่นักเรียนปลูก ได้แก่ ผักบุ้ง ผักคะน้า ผักกวางตุ้ง และพืชผักสวนครัว เช่น พริกขี้หนู หน่อไม้ฝรั่ง ซึ่งเป็นโครงการผักปลอดสารพิษและโครงการเกษตรทั่วไทย ผักที่ได้จะนำมาขายเข้าโครงการอาหารกลางวัน และจำหน่าย ซึ่งเด็กจะลงมาทำในช่วงวิชากลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ (งานเกษตร) ผู้วิจัยจะลงไปพูดคุยกับนักเรียนในตอนเช้า และตอนเย็นเสมอ จากการสังเกต

จากการสังเกตเห็นได้ว่าเด็กตื่นตื่นและตั้งใจมากเมื่อเห็นผักของตนเองโตและไม่มีแมลงรบกวน ทั้งนี้ครูและนักการภารโรง รวมทั้งเด็กได้ทำมุ้งกางแมลงจึงไม่มารบกวน ผู้วิจัยได้ยื่นครูที่เป็นเจ้าหน้าที่โครงการอาหารกลางวันจะให้เด็กลงไปซื้อผัก โดยเฉพาะแปลงที่ขายได้ดีคือแปลงของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 เพื่อมาประกอบอาหารกลางวัน ดังนั้นลูกค้าประจำคือโครงการอาหารกลางวัน และครูในโรงเรียนมักได้รับคำถามเสมอว่า "ครูคะวันนี้จะซื้อผักก็กินได้คะ ผักปลอดสารพิษ รับรองปลอดภัยคะ" ราคาจะกำหนดราคาตามตลาดโดยครูที่เป็นเจ้าหน้าที่โครงการอาหารกลางวันจะสืบราคาตลาดมาให้ รายได้จะนำมาเฉลี่ยและเก็บไว้เป็นทุนซื้อเมล็ดพันธุ์ครั้งต่อไป เมื่อถึงเวลา 08.00 น. นักเรียนที่เป็นหัวหน้านักเรียนจะมากดกึ่งให้สัญญาณให้ทุกคนทำเวรตามหน้าที่ของแต่ละคน เช่น เก็บขยะ ล้างห้องน้ำ ทำความสะอาดห้องเรียน เป็นต้น

หมายเลข 6 คือ สระน้ำ ที่โรงเรียนใช้ป็นที่ปลูกบัว เป็นเขตแดน ติดพื้นที่นาของชาวบ้าน

หมายเลข 7 คือ สนามฟุตบอล และใช้ป็นที่เข้าแถวตอนเช้าของนักเรียน

หมายเลข 8 คือ ถังเก็บน้ำดื่มมตโครงการ ร.พ.ช.

หมายเลข 9 คือ อาคารเอนกประสงค์ ก่อด้วยปูนมีห้องสำหรับเก็บเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการประกอบอาหารของโรงเรียน และพื้นที่ว่างใช้ป็นที่ทานอาหารของเด็กนักเรียนในโครงการอาหารกลางวัน

หมายเลข 10 คือ โรงฝึกงานใช้ป็นที่เก็บเครื่องมือทางการเกษตรของโรงเรียน

หมายเลข 11 คือ สวนหย่อมของโรงเรียน

หมายเลข 12 คือ ปอเลี้ยงปลาที่โรงเรียนที่เป็นวงให้อาหารปลาจะนำอาหารที่โรงเรียนจัดสรรเงินซื้อไว้มาเลี้ยงปลาในตอนกลางวัน และน้ำจากปอเลี้ยงปลาจะถูกนำมาใช้ประโยชน์คือ ให้นักเรียนใช้รดผัก

หมายเลข 13 คือ ที่เฝ้าขยะก่อด้วยอิฐบล็อก ไม่มีฝาปิด

หมายเลข 14 คือ สุขา ซึ่งมีจำนวน 3 หลัง โดยแบ่งเป็นสุขาครู 1 ห้อง สุขาชาย และสุขาหญิง จำนวน 10 ที่นั่ง และที่ปัสสาวะชายจำนวน 1 ที่

หมายเลข 15 คือ เป็นคูน้ำ และบริเวณเขตกันระหว่างที่โรงเรียนกับที่ของชาวบ้าน

1.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครู นักเรียน และชุมชน

1. มूलทั่วไปเกี่ยวกับครูในโรงเรียนวัดโปรยฝน

ตารางที่ 5 จำนวนครูและข้อมูลทั่วไปของครูโรงเรียนวัดโปรยฝน

ลำดับที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)
1. จำนวนครู	ผู้บริหาร เพศชาย	1 คน
	ครูสายผู้สอน	7 คน
	เพศชาย	3 คน
	เพศหญิง	4 คน
2. วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	7 คน
	พ.ม.	1 คน
3. อายุ	- อายุเฉลี่ยของบุคลากรทั้งโรงเรียน	39 ปี
	- อายุราชการเฉลี่ยของบุคลากรทั้งโรงเรียน	17 ปี
	- อายุของการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนนี้เฉลี่ย	4 ปี
	- อายุของการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนนี้	25 ปี
4. ดำรงตำแหน่ง	อาจารย์ใหญ่ระดับ 7	1 คน
	อาจารย์ 2 ระดับ 7	2 คน
	อาจารย์ 2 ระดับ 6	3 คน
	อาจารย์ 1 ระดับ 5	1 คน
	อาจารย์ 1 ระดับ 4	1 คน
5. ภูมิลำเนา	จังหวัดปทุมธานี	3 คน
	จังหวัดสระแก้ว	1 คน
	จังหวัดชัยภูมิ	1 คน
	จังหวัดสุพรรณบุรี	1 คน
	จังหวัดนนทบุรี	1 คน
	กรุงเทพฯ	1 คน

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
6. สถานภาพ	สมรส	7 คน
	ชาย	3 คน
	หญิง	4 คน
	โสด	1 คน
	ชาย	1 คน

โรงเรียนวัดโปรงฝน ปัจจุบันมีครูผู้สอน 8 คน และเป็นอาจารย์ใหญ่ 1 คน ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ระดับ 7 ครูผู้สอนที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 จำนวน 2 คน ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 จำนวน 3 คน ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 จำนวน 2 คน ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 จำนวน 1 คน (ลาศึกษาต่อปริญญาโท)

อาจารย์ใหญ่จบการศึกษาระดับ พ.ม. ครูพิเศษมัธยม และครูผู้สอนทุกท่านจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาทางการศึกษา อายุเฉลี่ยของครูในโรงเรียนนี้เท่ากับ 39 ปี อายุราชการเฉลี่ย 17 ปี ระยะเวลาในการทำงานที่โรงเรียนวัดโปรงฝน 4 ปี ยกเว้นอาจารย์ใหญ่ซึ่งรับตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 ดังนั้นอายุราชการที่โรงเรียนวัดโปรงฝน คือ 25 ปี และครูผู้สอนอีก 1 คน ที่บรรจุครั้งแรกที่โรงเรียนนี้ เมื่อปี พ.ศ.2526 ถึงปัจจุบัน ดังนั้นจึงมีอายุราชการคือ 16 ปี ครูสอนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 3 คน และจากจังหวัดอื่นจังหวัดละ 1 คน ปัจจุบันครูผู้สอนมีบ้านพักอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดปทุมธานี 6 คน และมีบ้านพักที่ตำบลหนองสามวัง 2 คน ซึ่งอยู่ในบริเวณโรงเรียน

ตารางที่ 6 แบบสรุปข้อมูลจากแบบสำรวจตนเองของครูในการดำเนินกิจกรรมชั้นที่ 1

ครูประจำชั้น	คะแนน	ตีความ
อนุบาล 1	37	เป็นครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
อนุบาล 2	38	เป็นครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
ประถมศึกษาปีที่ 1	36	เป็นครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
ประถมศึกษาปีที่ 2	32	เป็นครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น พอสมควร
ประถมศึกษาปีที่ 3	23	เป็นครูที่เชื่อเรื่องการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง
ประถมศึกษาปีที่ 4	33	เป็นครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น พอสมควร
ประถมศึกษาปีที่ 5	40	เป็นครูที่สอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
ประถมศึกษาปีที่ 6	41	เป็นครูที่สอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

จากตารางที่ 6 พบว่าจากการทำแบบสำรวจตนเองของครูที่เป็นประชากร ครูส่วนใหญ่ เป็นครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นพอสมควร จำนวน 2 คน เป็นครูที่สอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จำนวน 2 คน และเป็นครูที่ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นผู้บริหารได้คะแนนช่วงการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นผู้บริหารโรงเรียน จึงมีงานมาก ทำให้การมีเวลาในการเตรียมการสอนน้อย กระจายผลวิจัยในภาคผนวก ข (เอกสารหมายเลข 2)

1.2.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนโรงเรียนวัดโปรงฝน

ตารางที่ 7 จำนวนนักเรียนของโรงเรียนวัดโปรงฝน ในปีการศึกษา 2541

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		รวม (คน)
	ชาย	หญิง	
อนุบาล 1	9	7	16
อนุบาล 2	10	8	18
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	8	7	15
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	9	15	24
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	11	5	16
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	10	9	19
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	17	8	25
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	11	14	25
รวม	85	73	158

ข้อมูลจากสถิตินักเรียนโรงเรียนวัดโปรงฝน ปีการศึกษา 2541

นักเรียนโรงเรียนวัดโปรงฝน ในปีการศึกษา 2541 มีจำนวนทั้งสิ้น 158 คน บิดามารดาของนักเรียนส่วนมากมีอาชีพเกษตรกร ปลูกส้มเขียวหวาน ทำนา และมีอาชีพรับจ้าง เช่น ทำสวน เก็บกอล์ฟ ซึ่งผู้ปกครองที่มีอาชีพเก็บกอล์ฟ ต้องตื่นแต่เวลา 03.00 น. เพื่อหุงหาอาหารให้ลูกก่อนไปทำงาน และกลับประมาณเวลา 21.00 น. ดังนั้นเด็กจะอยู่กับผู้ปกครองที่เป็น ยาย ตา น้า นักเรียนส่วนมากจะใช้จักรยานในการเดินทางมาโรงเรียน โดยระยะทางเฉลี่ยระหว่างบ้านกับโรงเรียนประมาณ 1.5 กิโลเมตร นักเรียนจะได้เงินมาโรงเรียนเฉลี่ยคนละ 10 บาทต่อวัน นักเรียนทุกคนจะนำอาหารมารับประทานในเวลากลางวัน ส่วนนักเรียนที่ขึ้นบัญชีรายชื่อนักเรียนขาดแคลนจะทานข้าวกับโครงการอาหารกลางวันที่ทางโรงเรียนได้จัดเตรียมให้

นักเรียนในโรงเรียนวัดไพร่ฝนจะเป็นเด็กที่กล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าซักถาม นักเรียนจะมีความรับผิดชอบค่อนข้างสูง เช่น ในเวลา 12.00 น. การฝึกซ้อมดนตรี เด็กที่เป็นจะฝึกซ้อมจะลงให้กับเด็กรุ่นน้อง ชั้น ป.3 และที่ประทับใจ คือ เด็กโรงเรียนนี้ชอบกีฬาทุกชนิด ตอนช่วงหลังเลิกเรียนตอนเย็น เด็กจะฝึกซ้อมวอลเลย์บอลทุกเย็นทั้งที่มีครูคุม และซ้อมกันเองในวันที่ครูติดธุระ ซึ่งการซ้อมดนตรีทำให้เด็กมีรายได้จากการไปเล่นในงานต่าง ๆ เช่น งานศพ ครูจะมีการบรรยายได้ให้นักเรียนอธิบายรายได้ต่อคนที่ทำเป็นสมุดฝาก คนละ 600 - 1,000 บาทต่อไป และมีวันที่ทำของโรงเรียนจะมีการเลี้ยง ในวันที่ 5 มีนาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันเกิดของครูที่เคยสอน ฝึกซ้อมวงกลอง และฝึกซ้อมกีฬาในโรงเรียน ปัจจุบันครูท่านนี้ย้ายไปที่จังหวัดอยุธยา แต่ก็ยังนำเงินมาบริจาคเป็นเงินทุนการศึกษา 1,500 บาท

1.2.3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชน

ผู้วิจัยได้ข้อมูลแผนพัฒนาประจำปีของอำเภอหนองเสือ และจากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้ใหญ่บ้านพบว่าชุมชนในหมู่บ้านหนองสามวังเป็นชุมชนที่ทำอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูก ส้มเขียวหวาน ปลูกส้มโอ ปลูกมะนาว ปลูกชมพู ปลูกฝรั่ง ปลูกกล้วย ปลูกผัก ทำนาปี ทำนาปรัง โดยชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีอาชีพทำนา ฐานะทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนปานกลาง เมื่อเสร็จจากการทำนาจะมีการวิดปล่อยปลาเพื่อนำมาทำปลาร้า ปลาเค็ม ปลาแห้ง เก็บไว้กินตลอดปี เมื่อเสร็จสิ้นฤดูการทำนาผู้ปกครองของนักเรียนจะรับจ้างทำงานที่สวนส้ม หรือออกไปทำงานที่อื่น ดังนั้นคนที่อยู่ในชุมชนส่วนมากจะเป็นเด็กกับผู้สูงอายุ

ระบบสาธารณูปโภคในชุมชนบ้านหนองสามวังอยู่ในเกณฑ์ดี คือ มีไฟฟ้า น้ำประปา ในหมู่บ้าน ส่วนข้างของชาวบ้านที่อยู่ห่างจากชุมชน คือ บ้านเรือนที่ตั้งอยู่ตามที่นาของตนเอง น้ำประปายังเข้าไปถึง ชาวบ้านจะใช้น้ำที่เป็นคลองขอยส่งน้ำและต่อน้ำเข้าบ้านไว้ใช้ ส่วนน้ำดื่ม ชาวบ้านจะรองน้ำผ่านกับไว้ซึ่งสามารถให้ดื่มได้ทั้งปี ระบบโทรศัพท์ในหมู่บ้าน

มีใช้เป็นส่วนใหญ่

จากการสัมภาษณ์คณะครูอย่างไม่เป็นทางการ พบว่า ในหมู่บ้านมีการเล่นการพนัน มีโต๊ะสนุกเกอร์ มีการเสพสิ่งเสพติด มีการลักขโมย ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีกับนักเรียน ผู้ปกครองจะไม่ค่อยว่ากล่าวลูกเมื่อเห็นว่าลูกไม่มาโรงเรียน เพราะผู้ปกครองไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษา ซึ่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และครูวิชาการบอกรวมกันว่า "มีผู้ปกครอง

มาถามในกรณีที่ถูกของตนไม่มาเขียน ถามครูว่า ครู ลูกผมจบได้ไหม เท่าไหน" ผู้ปกครองของนักเรียนในหมู่บ้านมักไม่ค่อยให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ครูจัด เช่น ประชุมนิเทศ หรือ ประชุมคณะกรรมการโรงเรียนจากคำบอกเล่าของอาจารย์ใหญ่ "มีพี่น้องเชิญกรรมการมาประชุมกลับได้รับคำถามว่าปีนี้จะต้องอะไร ปีนี้กับเท่าไหน และบางปีมีอาหารเลี้ยง มีกรรมการมาเพียง 1 - 2 คน ส่วนผู้ปกครองก็ไม่ว่างทำหน้าที่สอนตอบรับกลับมากมี"

1.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างครูในโรงเรียน ครูกับนักเขียน และครูกับชุมชน

1) ความสัมพันธ์ระหว่างครูในโรงเรียน

ครูทุกท่านรวมทั้งอาจารย์ใหญ่จะมีความสนิทสนมกันเปรียบเทียบกับเสมือนญาติ ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ครูทุกท่านจะเป็นคนที่สนุกสนาน อารมณ์ดี มีความเป็นกันเอง ในตอนพักกลางวันตอนแรก ๆ ที่ยังมีครูเวรทำอาหาร อาจารย์ใหญ่และครูทุกคนจะมารับประทานอาหารร่วมกันโดยจ่ายค่าอาหารคนละ 10 บาท พอตอนหลังเปลี่ยนเจ้าหน้าที่โครงการรับผิดชอบ 2 คน ทำหน้าที่ซื้ออาหารมาทำกับข้าวโดยจ้างภรรยาภารโรงเป็นผู้ประกอบอาหารให้ และนักเรียนที่เป็นเวร จะตักอาหารและเก็บล้างทำความสะอาด ครูทุกคนนำข้าวมารับประทานร่วมกันโดยครูอาคารเดียวกันจะรับประทานด้วยกัน เช่น ครูชั้นอนุบาล 1 - 2 ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทานกลุ่มเดียวกัน ซึ่งเป็นครูหญิง ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ซึ่งเป็นครูชายเพื่อสะดวกในการทำงานที่พิเศษและดูแลเด็กโดยจะใช้พื้นที่หน้าระเบียงบนอาคารเรียนเป็นที่ทานอาหาร ส่วนอาจารย์ใหญ่บางครั้งก็นำอาหารประเภทข้าวมันไก่มาทานร่วมวงด้วย หรือบางครั้งก็ขับรถจักรยานยนต์ไปทานก๋วยเตี๋ยวร้านค้าใกล้โรงเรียน ส่วนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทานข้าววัด ส่วนผู้วิจัยร่วมทานอาหารกลางวันผลัดไปทานร่วมกับกลุ่มหญิงและกลุ่มชายเป็นบางครั้ง ถามว่าทำไมที่ไม่ทานโรงอาหารร่วมกัน ได้รับคำตอบจากครูทั้งกลุ่มหญิงและกลุ่มชายว่า เพื่อสะดวกในการดูแลเด็กและทำงานที่ค้างอยู่เดินไม่ไกล

2) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

ครูจะมีความสนิทสนมและเป็นกันเองกับนักเรียน ซึ่งจากคำบอกเล่าของอาจารย์ใหญ่และครูในโรงเรียน เห็นว่า "เด็กที่นี้ค่อนข้างที่สมองจะค่อนข้างเกอณท์ช้า สืบดูเกี่ยวข้องของพันธุกรรมเป็นสายเครือญาติกัน แต่เด็กที่นี้ไม่ดื้อ ไม่ก้าวร้าว จะไม่มารบกวน หรือ สอครูตลอดเห็นกับได้จะครูเลย"

คณะครูตระหนักในเรื่องการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา คือ อยากให้นักเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษามากกว่าจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2.5. นโยบายการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้บริหารและครูในโรงเรียนพบว่านโยบายในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร คือ ผู้บริหารใช้ความเป็นกันเอง รับฟังเหตุผลของคณะครู ซึ่งอาจารย์ใหญ่ได้กล่าวว่า "หลักในการบริหารโรงเรียน คือ ใครอยากทำอะไรก็ทำ ใครไม่อยากทำก็ไม่บังคับใคร ใครที่ดี ก็ลองให้คนที่ดี ซึ่งเราดูแล้วว่ามีแนวคิดที่ดีเข้าท่า เราก็จะให้ลองเปลี่ยนมาลองรับหน้าที่บ้าง จะไม่ใช่อำนาจบังคับกัน" ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัยจะเห็นได้ว่า อาจารย์ใหญ่มักจะนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหรือนโยบายต่าง ๆ มาพูดคุยกันระหว่างชั่วโมงสุดท้ายที่เป็นการลงนามเล่นกีฬา โดยอาจารย์ใหญ่กับกลุ่มครูหญิงที่สนิทกัน ยกตัวอย่างเช่น จะมีการประชุมครูกลุ่มกลาง ก็ปรึกษาเรื่องการจัดอาหาร สถานที่ คณะครูจึงปรึกษากันว่าใครเป็นคนซื้อ จบประมาณในวงเงินเท่าไร ซึ่งผลสรุปก็คือ ให้เจ้าหน้าที่โครงการอาหารกลางวันรับหน้าที่ในการซื้อ และให้ครูผู้หญิงช่วยกันทำ และดูแลจัดเด็กมาช่วยบริการ

หลักการจัดครูประจำชั้น ประจำวิชา อาจารย์ใหญ่ได้อธิบายให้ฟังว่า ให้ครูเลือกตามความสมัครใจ ใครอยากสอนชั้นไหน ครูมีประสบการณ์ใครถนัดก็สอนในชั้นนั้น โดยตกลงกันว่าในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูผู้สอนประจำชั้นไม่มีการสอนเวียน และจากการเข้าประชุมมีการเสนอแนวคิดที่ว่า ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 5 - 6 น่าจะให้มีการสอนเวียนในวิชาที่ไม่ใช่วิชาหลัก ๆ เช่น พลศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ ซึ่งครูที่สอนในปัจจุบันไม่มีใครที่จบมาทางด้านนี้เลย แต่จะดูจากความถนัดครูที่มีพื้นฐานการเล่นกีฬามาก่อนให้สอนวิชาพลศึกษา ส่วนวิชาหลัก ๆ ให้ครูประจำชั้นเป็นผู้สอน เช่น วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชา ส.ป.ช. เป็นต้น

ครูในโรงเรียนวัดโปรยฝนจะรู้จักกับผู้ปกครองของนักเรียนเป็นอย่างดีและผู้ปกครองของนักเรียนบางคนเคยเป็นลูกศิษย์มาก่อน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนค่อนข้างดี เช่น เมื่อมีงานของชาวบ้าน เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานบวชนาค ชาวบ้านจะเชิญให้ครูไปร่วมงาน แต่จะมีครูบางท่านที่ไม่ไปร่วมงาน เช่น ครูที่สอนอยู่ที่โรงเรียนนี้มานาน ส่วนครูท่านอื่นก็มีความสัมพันธ์กับชาวบ้านแบบผิวเผิน เมื่อผู้ปกครองมาติดต่อธุระโดยตรง ครูผู้ช่วยผู้บริหารเล่าให้ฟังว่า "เห็นผู้ปกครองมาที่ไรคิดว่าคราวนี้ใครจะเจอแจ๊คพอต ผู้ปกครองไว้วางใจ

หาว่าทำโทษรุนแรง แต่เมื่ออธิบายเหตุผลให้ฟังก็ไม่มีอะไร" ซึ่งผู้วิจัยสังเกตได้ว่าครูทุกคนสอนที่โรงเรียนนี้อย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป ยกเว้นอาจารย์ใหญ่ 25 ปี และครูผู้สอนชั้นอนุบาล 1 ตอนที่เข้ามา 16 ปี ดังนั้นผู้ปกครองจะรู้จักอาจารย์ใหญ่และครูขนาดเล็กเป็นอย่างดี ซึ่งจากการสังเกตได้จากการที่ผู้ปกครองมารับลูกตนเองที่เรียนอยู่ นอกจากจะพูดคุยเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนแล้ว ครูยังถามถึงเรื่องราวอื่น ๆ เช่น เกี่ยวกับข้าว หรือยังเก็บส้ม หรือยังได้ราคาดีไหม ตกใหม่ ซึ่งคำถามเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับชุมชน

1.2.6 การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดโปรงฝน

โรงเรียนวัดโปรงฝนเปิดเรียนปี 2 ภาคการศึกษา ในแต่ละวันโรงเรียนจะให้สัญญาณเข้าแถวเคารพธงชาติเวลา 08.20 น. การประกอบกิจกรรมหน้าเสาธงตอนเช้าเป็นหน้าที่ของครูவர் โดยมีการจัดแบ่งหน้าที่ให้นักเรียนผู้เป็นหัวหน้านักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเอง และครูவர்จะเป็นผู้อบรมนักเรียนและแจ้งข่าวสารในตอนท้าย หลังจากนั้นเข้าเรียนในภาคเช้าเวลา 08.30 น. - 11.30 น. และพักกลางวัน 1 ชั่วโมง และเข้าเรียนในภาคบ่ายในเวลา 12.30 - 15.30 น.

ในทุกระดับชั้นของโรงเรียนวัดโปรงฝนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ จะเรียนตามเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด โดยเพิ่มกิจกรรมการเรียนในช่วงเสริมในแต่ละวัน ส่วนช่วงซ่อมเสริมในแต่ละวันมาจัดกิจกรรมการทำแปดเกษตร และในช่วงสุดท้ายของวันศุกร์ให้นักเรียนทุกชั้นเรียนวิชาพลศึกษา

1.2.7 วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนวัดโปรงฝน

โรงเรียนวัดโปรงฝน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่มีห้องสำหรับเก็บเครื่อง วัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะ เครื่องโต๊ะของโรงเรียนจะมี โทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีโอ และวิทยุธรรมดาที่ไม่สามารถเล่นแถบบันทึกเสียง

การใช้โทรทัศน์และวีดีโอ ซึ่งเก็บไว้ที่ห้องพัสดุ (ห้องธุรการ) มีลูกทรงใส่กุญแจ เวลาใช้ต้องปิกกุญแจจากนักการมาไข หรือบางครั้งไขไว้แต่ไม่สะดวกในการนำนักเรียนมาดูในห้องพัสดุ

สำหรับเครื่องโหวนเป็ยโรงเรียนวัดโปรงฝนไม่มีเครื่องสำหรับโหวนเป็ย ทำใ้ครูมีความยุ่งยากในการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน หรือทำใบงานประกอบการจัด

การเรียนการสอน เวลาทำข้อสอบปลายปีก็ต้องจัดพิมพ์ข้อสอบใส่ใบแล้วไปไว้ที่โรงเรียนประจำ
กลุ่มของอำเภอ

เครื่องเล่นเทปครูต้องจัดหามาให้ป็นของส่วนตัวประจำห้องในการประกอบ
การเรียนการสอน

1.3 ผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานร่วมกัน

จากการที่ผู้วิจัยเข้าร่วมทุกชั้นตอน ข้อมูลจากการสังเกตครูทั้ง 16 ครั้ง ใน
การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน
ประถมศึกษาวัดไพรผ่น จังหวัดปทุมธานี และข้อมูลจากการบันทึกของครูในเอกสาร
ต่าง ๆ ทำให้สรุปได้ ดังนี้

1.3.1 ครูกล้าพูดแสดงความคิดเห็น และปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาการ
จัดการเรียนการสอนของตนให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

จากการเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมพบว่า ครูทุกคนเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง
ที่มีการประชุม ถ้าไม่มีเรื่องที่ต้องไปทำนอกโรงเรียน ครูเข้าประชุมปรึกษากันเกี่ยวกับปัญหาที่
ครูประสบในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งเป็นปัญหาร่วม
ของครูทุกคน แต่ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนมีความแตกต่างกันในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

ชั้นอนุบาล 1	ความเป็นระเบียบของห้องเรียน (เด็กทั้งห้อง)
ชั้นอนุบาล 2	เด็กไม่เข้าร่วมกิจกรรม (เด็ก 1 คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	เด็กนั่งเหม่อลอยในเวลาเรียน (เด็ก 1 คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	เด็กไม่สนใจเรียน ทำงานช้าในเด็กบางกลุ่มใน วิชาคณิตศาสตร์ (เด็ก 3 คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	เด็กทำงานช้า และมีกระเปียบวินัยในห้องเรียน (เด็ก 2 คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	เด็กไม่ทำการบ้านมาส่ง (เด็ก 2 คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	เด็กขาดระเบียบวินัยในห้องเรียน (เด็กทั้งห้อง)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	เด็กขาดความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่ม (เด็ก 2 คน)

จากข้อมูลที่พบ ครูประจำชั้นกล้าพูดเกี่ยวกับปัญหาของพฤติกรรมของนักเรียนให้กับเพื่อนในกลุ่มฟัง ซึ่งพบปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนมีความแตกต่างกันในแต่ละระดับชั้น และจำนวนของเด็กนักเรียนที่เป็นปัญหา

1.3.2 ครูรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานให้เข้าใจ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์เพื่อช่วยหาทางแก้ปัญหา โดยจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนครูในการระบุปัญหา และประสบการณ์การแก้ไขของครูแต่ละคน
- 2) รับฟังข้อมูลย้อนกลับจากคู่มือหลังจากนำวิธีการแก้ไขปัญหาไปใช้ในห้องเรียน
- 3) รับฟังข้อเสนอแนะจากการเข้าประชุมกลุ่มย่อย
- 4) รับฟังความคิดเห็นจากการเข้าประชุมกลุ่มใหญ่ เพื่อช่วยกันเก็บไว้เป็นข้อมูลใช้ต่อไป

1.3.3 ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติม มาช่วยแก้ปัญหา โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ เพื่อนครู คู่มือฯ ศึกษาจากเอกสารประกอบการค้นคว้า หรือจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

1.3.4 ร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในการช่วยกันหาวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม จากการเสนอแนะ และจากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมกับเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ

1.3.5 รายงานผลการแก้ปัญหาตรงตามสภาพความเป็นจริง ให้เพื่อนร่วมงานได้รู้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น

ครูที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน รายงานผลการแก้ปัญหาทั้งของตัวเองและเพื่อนถึงจุดดี จุดบกพร่องของเพื่อนเพื่อหาวิธีร่วมกันในการการแก้ไข ปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อนทำให้สามารถแก้ปัญหาได้บรรลุผล โดยการรายงานผลการตรวจไปสังเกตการนำวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ในชั้นเรียนของคู่มือฯ การรายงานผลการปฏิบัติต่อกกลุ่มย่อย และการรายงานผลการปฏิบัติต่อกกลุ่มใหญ่

**ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูเข้าร่วม
โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน**

ผู้วิจัยนำเสนอเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ครูที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน คิดว่าโปรแกรม ๆ มีประโยชน์ต่อตัวครู คือ สามารถนำวิธีที่แก้ปัญหาไว้ใช้แก้ปัญหาในสถาน การณ์เดียวกันในการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียน หรือปีการศึกษาต่อ ๆ ไป ได้พูดคุยกับ เพื่อนร่วมงานมีบรรยากาศที่เป็นทางการ ปกติจะพูดเฉพาะช่วงพักกลางวัน และทำให้ครูและ นักเรียนกระตือรือร้น ตัวครูเตรียมการสอนดีขึ้น และแก้ปัญหาได้ตรงจุดของตัวผู้สอน

2. ครูมีความสบายใจที่ได้พูดคุยกับเพื่อนร่วมงานได้ทราบปัญหาของเพื่อนร่วมงาน ทำให้ตัวครูมองปัญหาได้ดีขึ้นทั้งของตัวครูและเพื่อนร่วมงาน มีเพื่อนร่วมงานที่ช่วยแก้ไขป้ ษาที่ เกิดขึ้นไม่แก้ไขป้ ษาตามลำพังหรือปล่อยไป มีเพื่อนร่วมงานได้ช่วยแนะนำ ตลอดจนได้ เสนอแนะทางได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้วนำข้อมูลมาใช้เป็นรูปธรรมได้โดยมีการประสาน งานกับเพื่อนได้ดีขึ้น

3. ครูที่เข้าร่วมโปรแกรมนำเทคนิคการร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานไปใช้ ในสถาน การณ์ที่มีปัญหาค้ำคั่งกัน เช่นระดับชั้นใกล้เคียง นำวิธีแก้ป้ ษาไปใช้ในการบริหารงานใน โรงเรียนทั้งเรื่องจัดการเรียนการสอน ร่วมกันทำแผนหรือโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน การ ประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอน การเผยแพร่นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับเพื่อนร่วมงานที่ยังไม่เคย กระทำ

4. ข้อเสนอแนะจากการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่าง เพื่อนร่วมงาน

4.1 ครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ ต้องมีความตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน และตั้งใจศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจะทำให้การแก้ปัญหาดีขึ้น

4.2 เสนอแนะเกี่ยวกับระยะเวลาดำเนินโปรแกรมควรจะทำเป็นภาคเรียน

4.3 การผลักดันสังเกตการนำวิธีการไปแก้ไขในชั้นเรียน ควรเป็นเพื่อนร่วมงาน ทั้งหมด ผลัดกันนิเทศร่วมกันได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นคู่นิเทศ

จากการเข้าร่วมกิจกรรมการร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียน การสอนของครู พบแบบแผนพฤติกรรมของครูในการแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบแบบแผนพฤติกรรมความร่วมมือของครูก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ

ลำดับ	ครูประจำชั้น	แบบแผนพฤติกรรม	
		ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ	หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ
1	อนุบาล 1	<p>ความเป็นระเบียบ ครูใช้วิธีการในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนในการเก็บของเข้าที่โดยใช้วิธีการ</p> <ol style="list-style-type: none"> จับเด็กนั่งแยก หรือนอนแยก เด็ก จับเด็กแยกและให้เก็บของเล่นเข้าตามมุม จัดการกับพฤติกรรมตามประสบการณ์แนวเดิม ๆ เช่น ดู สี คราวอะไรมาสอนเพราะมีงานพิเศษมาก <p>ห้องเรียนลดขนาดออกไป ด้วยขยงเด็กผู้ชาย ที่นอนพังของเล่นกระจัดกระจาย ครูเสียงแหบ</p> <p>เด็กไม่เข้าร่วมกิจกรรม</p>	<p>ครูจัดกิจกรรมน่าสนใจและหาแรงเสริมเป็นแรงจูงใจ ได้วิธีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> การแบ่งกลุ่มเด็กตามกลุ่ม วันทั้ง 7 ให้รับผิดชอบตามจุดต่าง ๆ ในห้องเรียน แต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มดูแลรับผิดชอบ กำหนดเงื่อนไข รางวัล เช่น ดาวหัวหน้า ดาวผู้ช่วยมอบรางวัลให้เมื่อพิจารณา 2 สัปดาห์ ให้หัวหน้าและเปลี่ยนหัวหน้ามาเป็นลูกน้อง ลูกน้องมาเป็นหัวหน้า ห้องเป็นระเบียบ เด็กกระตือรือร้น ร่วมกิจกรรมชอบอยากได้ดาว
2	อนุบาล 2	<p>ครูให้เด็กที่ไม่ร่วมกิจกรรมปฏิบัติกิจกรรมตามปกติเหมือนเด็กคนปกติในห้องเรียน และให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็นนักกรีฑาโดยร่วมกับครูชั้นอนุบาล 1</p>	<p>ครูใช้วิธีการตามคำปรึกษาจากคุณิเทศ โดยการฝึกในห้องในกลุ่มเล็ก ๆ ก่อนโดย</p> <ol style="list-style-type: none"> เริ่มหน้าห้องเรียน ให้เด็กร่วมกิจกรรมกับเพื่อนที่เด็กนั้นร่วมด้วยว่าเป็นใคร

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ	ครูประจำชั้น	แบบแผนพฤติกรรม	
		ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ	หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ
3.	ประถมศึกษาปีที่ 1	<p>เด็กไม่ทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้ง แต่ถ้าเป็นเรื่องการเขียนกิจกรรมบุคคลจะทำได้ดี แต่ไม่พูดกับครู แต่กับเพื่อนก็พูดในกลุ่มบางคน</p> <p>เด็กนั่งเหม่อลอยในเวลาเรียน ครูใช้วิธีการในการถามทุกข์สุขเด็กนักเรียนคนนั้น และให้งานเด็กและดูแลให้มานั่งใกล้โต๊ะครู และสุดท้ายให้กลับนั่งร่วมกับเพื่อน</p> <p>เด็กนักเรียนจะนั่งเหม่อลอยขณะครูสอนโดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์</p>	<p>3. ให้เพื่อนคนอื่นที่กล้าออกมา นำเป็นตัวอย่างและให้มีกิจกรรมเวียนมาจนถึงเด็กที่เป็นเป้าหมาย เด็กแรก ๆ ไม่ร่วมแต่พอเวียนจากเพื่อนถึงตัวเด็กเด็กก็เริ่มปฏิบัติจากแรก ๆ ยังอาย พอหลัง ๆ ดีขึ้น</p> <p>ครูใช้วิธีการให้ความสนใจเด็กที่เหม่อลอยเป็นพิเศษและจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมมาก ให้เด็กนักเรียนเป็นผู้นำกลุ่มในวิชาต่าง ๆ</p> <p>เด็กเริ่มสนใจ แม้จะตอบผิด แต่ก็ไม่เหม่อ เพราะมีกิจกรรมสื่อกระตุ้นตลอด จากเดิมครูเรียกถามตอบอยู่กับที่ สุดท้ายได้รับคำแนะนำจากครูให้เด็กไปหยิบจับอุปกรณ์ สื่อ ที่ครูเตรียม ทำให้เด็กสนุกสนาน</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ	ครูประจำชั้น	แบบแผนพฤติกรรม	
		ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ	หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ
4.	ประถมศึกษา ปีที่ 2	<p>เด็กไม่สนใจเขียนทำงานซ้ำ ในบางกลุ่มในวิชาคณิตศาสตร์ ครูใช้วิธีการให้งานเท่ากันหมด และมีการลงโทษหากเด็กทำผิด เชิญผู้ปกครองมาพบเพื่อปรึกษา แต่บางราย</p> <p>เด็กนักเรียนยังทำงานซ้ำ ห้วงเล่นกับเพื่อน ๆ พอครูเหไป เด็กไม่ทำนั้งเฉย ๆ</p>	<p>ครูใช้วิธีการให้นักเรียนที่มี ปัญหา 3 คนมาเขียนบทเขียน ล่วงหน้ากับครูก่อน และนำความรู้ ที่ได้ถ่ายทอดจากครูไปถ่ายทอด กับเพื่อน ๆ และให้ตรวจดูเพื่อน ๆ ว่าทำถูกหรือไม่และนำเสนอคำ ตอบบนกระดาน และครูสรุป อีกครั้ง</p> <p>เด็กพอใจ ยินดี ได้เป็นผู้นำ ในการสอนเพื่อนยังช่วยคุมเรื่อง ระเบียบในชั้นเรียนแทนครูเมื่อครู ไม่อยู่ไปธุระนอกห้องและงานเด็ก 3 คนก็สามารถทำเสร็จก่อน เพื่อน ๆ และอยากจะเป็นคุณครู อีก"</p>
5.	ประถมศึกษา ปีที่ 3	<p>เด็กทำงานซ้ำ และฝึก ระเบียบวินัยในห้องเรียน ครูใช้วิธีการสร้างบรรยากาศให้ เด็กที่มีปัญหาออกนอกกลุ่ม ทั้งใกล้ชิดกับครูเพื่อสะดวกในการ ดูแลให้ทำงานให้เสร็จตามกำหนด และฝึกให้เด็กอ่านเขียนอยู่เสมอ เด็กพอทำแบบฝึกหัดในช่วงไม่กี่</p>	<p>ครูใช้วิธีการโดยจัดที่นั่งให้เด็ก นั่งตามตนพอใจ เราเน้นผู้คนที่พอ จะช่วยเขาได้</p> <p>ตั้งระเบียบกฎกติกาว่างไว้ก่อน ล่วงหน้าและเมื่อฝ่าฝืนลงโทษตาม เกณฑ์ทันที ให้จับคู่ช่วยสอน</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ	ครูประจำชั้น	แบบแผนพฤติกรรม	
		ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ	หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ
6.	ประถมศึกษาปีที่ 4	<p>จะเขียนทำงานซ้ำเหมือนเดิม ท้ายชั่วโมงจึงไม่เสร็จ</p> <p>เด็กไม่ทำการบ้านมาส่ง</p> <p>1. ครูใช้วิธี ทำโทษ โดยการให้ บำเพ็ญประโยชน์</p> <p>2. จับแยกที่นั่งให้นั่งทำงานเก่า ให้เสร็จ</p>	<p>ระหว่างเพื่อนกำหนดสิ่งห้ามนำมา ในชั้นเรียน และเปลี่ยนบรรยากาศ ที่เขียนตามเด็กพอใจ</p> <p>เด็กพอใจได้นั่งกับคนที่เด็ก พอใจและเพื่อนคนที่ทำงานเสร็จ มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนทำให้เด็ก ทำงานได้เร็วขึ้น</p> <p>ครูใช้วิธีการให้เด็กนั่งแยกออก จากกลุ่มให้ทำงานให้เสร็จ ครูดูแล การทำงานอย่างใกล้ชิด</p> <p>จัดการบ้านลงในสมุดการบ้าน ให้ผู้ปกครองเซ็นรับทราบ และครู อธิบายให้เด็กที่ไม่ทำการบ้าน ฟังอีกครั้ง</p> <p>มีการคาดโทษเพิ่มเรื่อย ๆ และ ให้พบผู้บริหารบ้าง</p> <p>เปลี่ยนโต๊ะกลุ่มที่แสดงว่าดีขึ้น เหมือนกลุ่มเพื่อนตามปกติ</p> <p>เด็กพอใจครูเปลี่ยนกลุ่มที่นั่ง ให้การขี้มจากครูให้แรงเสริม การลงเด่นกีฬา พละ เด็กมาส่ง การบ้าน 1 ใน 2 คน ที่ไม่เคย ส่งงาน</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ	ครูประจำชั้น	แบบแผนพฤติกรรม	
		ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ	หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ
7.	ประถมศึกษาปีที่ 5	<p>เด็กขาดระเบียบวินัยในชั้นเรียน</p> <p>ครูใช้วิธีการดุคำ ตี ลงโทษ เพื่อให้เด็กเข็ดหลาบ และให้ลงโทษบำเพ็ญประโยชน์</p> <p>เด็กจะหยุดคุยไม่สนใจเรียน ขว้างปาสิ่งของขณะครูสอน ผู้หญิงก็จะเฉยไม่พูดเลย</p>	<p>ครูใช้วิธีการในการไม่สนใจพฤติกรรมของเด็กที่แสดงไม่ดี ให้เด็กที่มีปัญหานั้นนั่งแยกจากกลุ่ม</p> <p>เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงโอกาสในการแสดงออกทางสร้างสรรค์</p> <p>จัดกิจกรรมให้ทำเป็นรายกลุ่ม บ้างให้นวัตกรรมเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>เด็กให้ความสนใจในสิ่งที่ตนทำเสร็จได้มีโอกาสนำเสนอสิ่งที่</p> <p>เป็น</p> <p>ความภาคภูมิใจต่อเพื่อน ๆ และสนใจในนวัตกรรมใหม่ ๆ ทำให้เด็ก ๆ ตั้งใจอยู่ในชั้นเรียน</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ	ครูประจำชั้น	แบบแผนพฤติกรรม	
		ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ	หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ
8.	ประถมศึกษาปีที่ 6	<p>เด็กขาดความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่ม</p> <p>ครูใช้กิจกรรมหลากหลายในเวลาสั้น ๆ เปลี่ยนกิจกรรม</p> <p>ทำโทษให้บำเพ็ญประโยชน์ เช่น ทำความสะอาดห้องน้ำ</p> <p>เด็กเข้าร่วมกิจกรรมเด็กคนไหนทำก็ทำที่เหลือเดินไปกลุ่มอื่น ๆ บางครั้งก็ไปแกล้งเพื่อน กลุ่มไหนเข้าพวกกันทำงานเสร็จไวทันกำหนดเวลา</p>	<p>ครูใช้วิธีเตรียมการสอน เตรียมตัวครู หากิจกรรมสิ่งเร้า เกม เพลง ใช้กิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเพื่อน</p> <p>เด็กเข้าร่วมกิจกรรมในเกม สิ่งเร้าเด็กสนใจ กระตือรือร้น และปฏิบัติงานกลุ่มเข้ากลุ่มแบบคละ เด็กทำงานในกลุ่มแรก ๆ ดูไม่เข้ากัน สุดท้ายเข้ากันได้เพราะใช้เกณฑ์กำหนดทั้งกลุ่มในความสำเร็จ และงานอื่น ๆ เพื่อน ๆ ที่เก่ง ก็จะช่วยสอนเพื่อนที่ไม่ค่อยเก่งทำให้เด็กสนิทกันดีขึ้น</p>

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหลังการใช้โปรแกรมฯ แบบแผนพฤติกรรมของครู ในการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝั้นในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัด สรุปได้ดังนี้

ครูเปลี่ยนพฤติกรรมจากการใช้วิธีการการลงโทษตามวิธีการที่ตัวครูเคยใช้แก้ปัญหาตามคำสั่งโดยไม่ปรึกษาหารือพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ตัวเองเลือก ด้วยการร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเพื่อนร่วมงาน เรื่องเกี่ยวกับนักเรียน ปัญหา แนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดังตัวอย่างจากการสังเกตและประสบการณ์

ตัวอย่าง

วันที่ 26 มกราคม พ.ศ.2542 เหตุเกิดห้อง ป.2 เกิดเหตุเด็กในห้องขโมยเงินสิบหาได้ความ 40 บาท เป็นของเด็กหญิงดอกรัตนาหายไป ครูประจำชั้นตามไม่เจอเลยปรึกษากับผู้วิจัยและครูท่านอื่น ๆ มีครูอนุบาล 1 บอกว่าใช้วิธีของน้อยใหม่ใช้วิธีไม่มีเศษขโมย

โดยให้เด็กทุกคนหาไม้ที่สามารถหักได้ (ไม้ก้านมะพร้าวยาวประมาณฝ่ามือเด็กที่กุมได้) ครูให้ความคิดว่า ถ้าใครขโมยเงินของเพื่อนไปไม้มันจะงอกยาวขึ้นโดยอัตโนมัติ รอบแรกให้เด็กเดินมาส่งทุกคน ปรากฏไม้ไม่ผิปกติ ครูทดลองใหม่พอดีช่วงพักกลางวัน โดยบอกให้เก็บไม้ไว้ ไม้ให้เพื่อนเห็น (เพื่อให้เด็กกลัว) พอเข้าเรียนภาคบ่าย ครูประจำชั้นก็เรียกไม้คืนเข้าแถวคืนทีละคน ครูก็ทราบดีว่าใครขโมยเพราะคนที่ขโมยไม้ไปนั้นสั้นลง เด็กใช้มีดตัดไม้สั้นให้สั้น กัดไม้สั้นจะยาว ครูประจำชั้น ป.2 ก็ทราบดีว่า ก็ส่งให้ครูอนุบาล 1 สอบสวนจนได้เด็กขโมย"

1.5 ข้อค้นพบอื่น ๆ

จากการดำเนินการใช้โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝั้น จังหวัดปทุมธานี พบว่า มีข้อค้นพบอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลจากการทดลองใช้โปรแกรมฯ ดังนี้

1.5.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูในฐานะที่เป็นสมาชิกของทีมงานขณะประชุม

1) สมาชิกครูเกิดความตระหนักว่าสิ่งที่กำลังศึกษามีความสำคัญต่อนักเรียนของตน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันและกันในปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยอนุบาลและประถมศึกษา สมาชิกเป็นผู้ระบุปัญหาจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตลอดไปจนถึงลงมือดำเนินการแก้ปัญหาโดยผู้วิจัยเป็นเพียงผู้สนับสนุนอยู่ห่าง ๆ เช่น

... "ก็เธออย่างนี้สิ ที่ก็ใช้วิธีสัมผัสบ้างบ่าบัดใจ ใช้ได้ดั้นด้นกับเด็กเล็ก ๆ นะ หนูใช้ทุกวันเลยน้ำมูกเต็มหมดเลยนี่หน้านะ" ครูชั้นอนุบาล 2 (เสนอแนวทางแก้ปัญหาเด็กที่เหม่อลอยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1" ไม่ดี เป็นเด็กผู้หญิงของน้องทำได้"

2) สมาชิกมีความมั่นใจและร่วมมือในการทำกิจกรรม โดยเฉพาะความมั่นใจด้านการให้ข้อมูลป้อนกลับกับเพื่อนร่วมงานหลังเข้าสังเกตการณ์วิธีไปใช้ในการแก้ไ้ปัญหาในชั้นเรียน โดยไม่กังวลว่าคุณิเทศจะไม่พอใจหรือเกรงใจ เช่น

... "เป็นไงผลการสังเกตที่ยังมีวิธีไหนที่ยังขาดไปหรือไม่ขอให้เสนอแนะได้เลยนะ (ครูชั้นอนุบาล 1)"

... "คิดว่าเมื่อเด็กทำงานดีขึ้น ควรเปลี่ยนเด็กคนอื่นมาเวียนเป็นหัวหน้าแทนเด็ก 3 คน ที่เป็นปัญหาบ้างนะเขาจะได้ไม่เบื่อ และยังเป็นเงื่อนไขกับเด็ก 3 คน ถ้าอยากเป็นผู้นำ (คุณครู) สอนเพื่อน ๆ ก็ต้องทำตัวอย่างนี้อีก (การให้ข้อมูลป้อนกลับของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

3) สมาชิกกลายเป็นผู้เลือกกิจกรรม จัดกิจกรรมด้วยตนเอง และประเมินการจัดกิจกรรมของตนเอง ทำให้มีความเข้าใจที่กว้างขวางขึ้นเกี่ยวกับวิธีการในการจัดการเรียนการสอน การแก้ไ้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก

"ก็ในหนังสือนี้เขาบอกว่าต้องให้เด็กเริ่มแสดงออกจากการเริ่มหน้าห้องก่อน สงสัยเขาเริ่มที่กว้างไปเริ่มกลางสนามเด็กอาจไม่กล้าไม่ชอบกิจกรรม ต้องเปลี่ยนใหม่ ๆ ใช้กิจกรรมในห้องก่อน" ครูอนุบาล 2 เสนอการใช้แหล่งค้นคว้าจากเอกสารที่ผู้วิจัยเตรียมให้)

4) สมาชิกเกิดการเรียนรู้ จากวิธีการและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ระหว่าง ปฏิบัติกิจกรรมทำให้สมาชิกเข้าใจได้ง่ายและชัดเจนขึ้น

กิจกรรมการต่อรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส (ความร่วมมือ) นี้ดีมากเลยฝึก กับเด็ก ๆ ได้ดีเลยนะสมควรใช้กับเด็ก ๆ ของเรา ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 5

ให้นำแนวทางแบบขั้น ป.4 ไม่สนใจพฤติกรรมจับแยก และนำกิจกรรมกลุ่มให้แบบขั้น ป.6 บ้างถ้าจะดี (ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

1.5.2 ผลกระทบจากการใช้โปรแกรมฯ

1.5.1.1 ผลกระทบต่อเด็ก

1) เด็กนักเรียนสนใจลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาน้อยลงเป็น ปัญหาที่น้อยลง ... ะป๋ยได้ผลเปลี่ยนเหมือนหน้ามีขเป็นหลังมือเลย ห้องครูน้อยจากแรก ๆ อะไรไม่รู้ป็นเสียงดังเสียงแหบเข้ามาเข้าต้องบอกข้าวกับมุมโน้นมุมนี้ แต่ตอนนี้ไม่แล้วดูเป็น ระเบียบสะอาด" (ครูชั้นอนุบาล 1)

2) เด็กนักเรียนได้มีความใกล้ชิดกับครูได้แลกเปลี่ยนความ ต้องการพูดคุยกับครูมากขึ้น

..."จะว่าไปเด็กพอเราพูดกับเขาดี ๆ เขาบอกครูรับผลมีความดีจะ บอก เขาถามอะไรล่ะ? เขาก็กระซิบบอกว่า การบ้านผมไม่เสร็จผมขอต่อรองเป็นตอนบ่ายได้ ไหม พร้อมกับงานชิ้นใหม่ เขาบอกข้าวทำไมล่ะ เขาบอกเมื่อคืนทำงานที่บ้านดีก็พอดีมีงานเขา กับอกเข้าได้มีเหตุผลเห็นเธอเป็นเด็กดีไม่ขาดเรียน" (ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

1.5.1.2 ผลกระทบต่อครูคนอื่น ๆ

จากผลการวิจัยพบว่า ครูที่เป็นเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ เกิด ความตระหนัก เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อการยอมรับและการแสวงหาความ ร่วมมือจาก เพื่อนนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงผลการกระทำของตนที่มีต่อนักเรียน อันจะ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อเด็ก ช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น มี สุขภาพจิตดี เกิดความมั่นคงในจิตใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ เช่น แต่ก่อนนั้นจะให้ทำถะงาน 3 คน ไม่เสร็จถูกไปแก้งเพื่อพอเราเผดอก็ไม่ทำไม่เสร็จ แต่ ตอนนี้อยู่ไปด้วย เลยเราให้สิทธิ์นี้ถ้าเพื่อนไม่เชื่องโทะยได้เหมือนครูดีมือ มีการขอ อนุญาตเพื่อนคนที่เป็ผู้นำนี้ด้วยนะเหมือนแทนครูเลย ไม่ต้องห่วงเลยงานก็เสร็จด้วยนะ" นี้ แมวไม่มาที่ยังดีเด็กอีกนานนะ (ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

ตอนที่ 2 ข้อค้นพบที่ได้จากการทดลองและการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดโปรยฝน จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย

2.1 การนำข้อมูลค้นพบที่ได้มาวิเคราะห์และปรับปรุงโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดโปรยฝน จังหวัดปทุมธานีฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยนำข้อค้นพบที่ได้จากการรวบรวมหลาย ๆ แหล่ง ได้แก่ ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และการสัมภาษณ์ครูประถมศึกษา และข้อมูลระหว่างดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ มาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางแก้ไข โดยนำผลการทดลอง ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างทดลองใช้มาหาข้อดี ข้อบกพร่อง ในการใช้โปรแกรมฯ และมาปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ ฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล และผลการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 รายละเอียดข้อค้นพบและผลการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการพัฒนาตนเอง
แบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น
จังหวัดปทุมธานี

ข้อค้นพบ	นัยสู่ประเด็นในโปรแกรมฯ	สิ่งที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข
<p>1. คุณสมบัตินี้ของบุคคลที่เหมาะสมกับการใช้โปรแกรมฯ</p> <p>สภาพ โรงเรียนเป็นบริบทมีลักษณะความสัมพันธ์ร่วมมือในนามส่วนใหญ่ทำงานแยกตามลักษณะเนื้อหา ผู้ใช้โปรแกรมควรเป็นครูในโรงเรียนเดียวกัน เพื่อสามารถทำงานร่วมกับครูให้เกิดความคุ้นเคย เข้าใจตรงกัน ไร้วางใจกัน ทำให้ดำเนินงานราบรื่น</p>	<p>เป็นบุคคลที่เข้าใจสภาพบริบทของโรงเรียนและควรเป็นครูในโรงเรียนเดียวกันที่ตั้งใจจริงที่จะพัฒนาการสอนของตนเองร่วมกัน</p>	<p>แนะนำเกี่ยวกับคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ใช้โปรแกรมฯ</p>
<p>2. การประสาน</p> <p>บุคคลที่เหมาะสมการพบปะกับครูมีคนกลางช่วยประสานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ใช้โปรแกรมฯ ตลอดจนการได้รับข้อมูลในครั้งแรกควรประสานระหว่างผู้ใช้โปรแกรมกับผู้บริหาร</p>	<p>เป็นบุคคลที่ครูในโรงเรียนให้การยอมรับ เกรงใจและความสัมพันธ์ที่ดีของผู้ใช้โปรแกรมฯ กับครูในโรงเรียน</p>	<p>เพิ่มคำแนะนำเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นผู้ใช้โปรแกรมฯ เป็นบุคคลที่ใช้โปรแกรมที่สำคัญทำให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ</p>
<p>3. การจัดเตรียมค่าใช้จ่าย</p> <p>ครูใช้โปรแกรมต้องเตรียมจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง เตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกให้พร้อม</p>	<p>การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ค่าเดินทาง - ค่าสื่ออุปกรณ์พวก 	<p>เพิ่มคำแนะนำเกี่ยวกับ การจัดเตรียมค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ</p>

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ข้อค้นพบ	ภัยสู่ประเด็นในโปรแกรมฯ	สิ่งที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข
<p>ดำเนินกิจกรรมให้ราบรื่น รวมไปถึงการถ่ายรูปเพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ ไว้วิเคราะห์ และในช่วงระหว่างการจัดกิจกรรมต้องใช้ระยะเวลา นานพอสมควร ผู้ใช้โปรแกรมฯ ได้จัดอาหารว่างสำหรับครู</p>	<p>เครื่องเขียน - ค่าฟิล์มถ่ายรูป ค่าล้าง และอัด - ค่าอาหารว่าง</p>	
<p>4. ความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมในการประชุม ในบางครั้งในกลุ่มย่อย ๆ สมาชิกกลุ่มไม่สามารถเข้าประชุมครบ ผู้ใช้โปรแกรมแก้ปัญหา ขอให้ ผู้เข้าประชุมมีสมาชิก 3 คนขึ้นไป และหากเป็นคู่เน็ตครูใดที่พร้อม ก็ประชุมคู่กันแทนก่อน</p>	<p>จัดประชุมได้หากมี สมาชิกในกลุ่มใหญ่ 5 คน ขึ้นไป กลุ่มย่อย 3 คน และ ถ้าคู่เน็ตเป็นครูคู่ใดที่พร้อมจะดำเนินกิจกรรม ก่อน</p>	<p>เพิ่มคำแนะนำความ ยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรม</p>
<p>5. สถานที่ที่เหมาะสมการจัด กิจกรรม การจัดกิจกรรมหากเป็นกลุ่ม ใหญ่ ควรเป็นห้องสี่กห้องที่ สามารถรวมกันได้หมด เช่น ห้องสมุด บรรยากาศเงียบ</p>	<p>สถานที่ประชุม (กลุ่ม ใหญ่) ที่ห้องสมุด ธุรการ (กลุ่มย่อย) ที่กลุ่มครู สะดวกจะรวมกัน เช่น หนังสือนั่ง อากาศเย็น หรือห้องครูคนใดคนหนึ่ง</p>	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อค้นพบ	บัญชีประเด็นในโปรแกรมฯ	สิ่งที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข
<p>เป็นกลุ่มย่อย อาจเป็นที่กลุ่มตกลง เช่น หน้าระเบียงที่มีโต๊ะจัดเขียนร้อย มุมสนทนาเป็นคู่จัดพูดคุยกันตามครูสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน การทำงานจริง</p>	<p>(คู่) สถานที่ครูสะดวกในการพูดคุยกันเปลี่ยนได้</p>	<p>เพิ่มคำแนะนำเรื่องสถานที่ที่ใช้การจัดกิจกรรม</p>
<p>6. เวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม ครูมีงานอื่นมาก นอกเหนือจากงานสอน ควรจัดกิจกรรมคืน ๆ ภาคเรียนที่ 2 เพราะเนื่องจากปลาย ๆ ภาคเรียนมีกิจกรรมกีฬา เนื่องจากกิจกรรมที่จัดต้องอาศัยการร่วมมือของครูในโรงเรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดช่องครูสะดวกดำเนินกิจกรรม 2. เลือกจัดช่วงเดือน พ.ย.-ก.พ. 3. เวลาที่ใช้ผู้ได้โปรแกรมฯ เป็นครูในโรงเรียน <ul style="list-style-type: none"> - เก็บข้อมูลพื้นฐาน (2 สัปดาห์) - การเลือกทีมเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตั้งคำถามวิจัย (1 เดือน) - ทดลองใช้โปรแกรมฯ (2 เดือน) - ประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ (2 สัปดาห์) 	<p>เพิ่มแนะนำเวลาที่เหมาะสมการจัดกิจกรรม</p>

2.2 โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดโพธิ์ผไท จังหวัดปทุมธานี ฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการความเชื่อพื้นฐานของโปรแกรมฯ

1. ครูประจำการในโรงเรียนมีศักยภาพที่จะพัฒนาการเรียนการสอนด้วยตนเองได้ หากว่ามีการรวมกลุ่มปรึกษาหารือกัน

2. ถ้าครูยอมรับกันและกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันจะทำให้ครูช่วยกันคิดแก้ปัญหาได้ดีขึ้น

3. โปรแกรมที่จัดขึ้นเป็นโปรแกรมที่จัดให้เพื่อนครูในโรงเรียนได้พบปะ เพื่อช่วยเหลือกันได้ดีขึ้นเกิดความสบายใจที่จะเข้าร่วมโปรแกรม เพราะอยู่ในสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นโรงเรียน (กระบวนการที่จัดจัดในช่วงว่างจากการเรียนการสอนเพื่อให้ครูได้มีโอกาสพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์การแก้ปัญหา แสวงหาความรู้ร่วมกัน ฯลฯ ใช้สภาพที่เป็นจริงขณะครูนำวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ในชั้นเรียน)

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ

เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของครูในการเข้ากลุ่มปรึกษากัน กล่าวคือเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้เพื่อนในกลุ่มได้ฟัง รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานให้เข้าใจก่อนจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ร่วมแสวงหาความรู้กับเพื่อนจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อหาวิธีการในการแก้ปัญหา ร่วมกันในการเลือกวิธีแก้ปัญหา ทดลองแก้ปัญหา และปรับวิธีให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ และรายงานผลการแก้ปัญหาตรงตามสภาพความเป็นจริงให้เพื่อนร่วมงานได้รู้ รวมไปถึงสามารถนำความรู้จากการปฏิบัติการร่วมมือกันแก้ปัญหาไปใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในเรื่องอื่น ๆ ได้

3. คุณสมบัติและบทบาทของผู้ใช้โปรแกรมฯ

3.1 ผู้รับบริการ คือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งมีความต้องการร่วมกันที่จะพัฒนาการสอนของตน

3.2 ผู้ให้บริการ คือ ครูในโรงเรียนที่ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่เก่งหรือชำนาญการสอนโดยตรง ซึ่งเป็นบุคคลที่เข้าใจสภาพการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน สำหรับบทบาทของผู้ให้บริการมีดังนี้

1) เก็บข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อตั้งคำถาม

ของการวิจัย

- 2) เลือกและรับสมัครสมาชิก
- 3) จัดประชุมและประสานงาน
- 4) ให้ความรู้แก่สมาชิกในทีมเกี่ยวกับความสำคัญของการร่วมมือกัน และขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมการร่วมมือกัน
- 5) ประเมินผลการดำเนินการจัดกิจกรรม

ลักษณะสำคัญของโปรแกรมฯ

เป็นลักษณะของเพื่อนร่วมมือกันทุกคนมาประชุมปรึกษาหารือกัน และปฏิบัติการร่วมมือกันมีกิจกรรมหลายอย่างในการประชุมปรึกษาหารือกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การระดมสมอง แล้วนำวิธีการที่เลือกนำไปปฏิบัติตามแผนการที่วางแผนไว้ มีการสังเกตการสอน รายงานผลการปฏิบัติ การเข้าประชุมกลุ่มใหญ่โดยจัดเป็นโปรแกรมการเข้าร่วมประชุมนอกเวลาเย็น โดยไม่มีผลเสียต่อการจัดการเรียนการสอนตามปกติ สถานที่ โรงเรียนวัดไผ่ฝ่น ตำบลหนองสามวัง อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี วันและเวลาสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 1 ขึ้นแจ้งวัตถุประสงค์ของการร่วมมือกันและสร้างความความตระหนักในความสำคัญของการร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน โดยใช้กิจกรรมให้ครูยอมรับกัน ให้เกียรติและไว้วางใจกันและกัน คือ กิจกรรมการคลำมุมโต๊ะ และกิจกรรมการต่อรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส (การเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และความสำคัญของการร่วมมือกัน) และอธิบายกระบวนการแก้ปัญหาจากแผนภูมิที่ผู้วิจัยแจกให้ และให้ครูทำแบบสำรวจตนเองของครู (เอกสารหมายเลข 2)

2) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 2 ช่วยกันเลือกปัญหาที่จะแก้ไขในการเรียนการสอน เป็นการหาคุญถึงปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่สมาชิกแต่ละคนเสนอมา และตกลงกันเลือกปัญหาที่กลุ่มจะร่วมมือกันแสวงหาทางแก้ปัญหา (เอกสารหมายเลข 3)

3) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 3 จับคู่ปรึกษาหารือร่วมกันในการแก้ปัญหาเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของครูเกี่ยวกับปัญหาในการสอนและการแก้ไขแต่ละคน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 อนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (เอกสารหมายเลข 5)

4) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 4 แสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องของเชิงเดิม โดยครูเข้ากลุ่มย่อยศึกษาวิธีการในการแก้ปัญหา โดยศึกษาจากเอกสารและแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูล หลักการ หรือทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม (เอกสารหมายเลข 4)

5) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 5 จับคู่ช่วยกันวางแผนการแก้ปัญหา ครูแต่ละคนทราบปัญหา กำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา โดยวางแผนเลือกนำวิธีไปปฏิบัติ ครูในกลุ่มจะช่วยกันออกแบบวิธีการในการตรวจสอบการนำไปปฏิบัติ การบันทึกผลการปฏิบัติ มีการจับคู่เพื่อสังเกตการสอนของกันและกัน และกำหนดวันเข้าประชุมกลุ่มย่อยครั้งต่อไป

ครูปฏิบัติการสอนโดยใช้วิธีที่เลือกไป โดยมีเพื่อนร่วมงานที่จับคู่สังเกตกันสังเกตการแก้ไขปัญหาในห้องเรียน และบันทึกข้อเสนอแนะ (เอกสารหมายเลข 5)

6) กิจกรรมประชุมครั้งที่ 6 รายงานผลการปฏิบัติกับกลุ่มย่อย ครูเข้าประชุมกลุ่มย่อย รายงานความก้าวหน้าให้กับกลุ่มโดยมีสรุปรายงานจุดดี จุดบกพร่องที่ผู้แก้ปัญหา ยังไม่ได้ปฏิบัติตามแผนที่ตกลง ผู้แก้ปัญหาพูดถึงผลของการปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ปัญหาพฤติกรรมของเด็ก และรับคำแนะนำจากกลุ่ม เพื่อปรับวิธีการให้เหมาะสมไปปฏิบัติซ้ำ ครูร่วมกันกำหนดวันประชุมกลุ่มครั้งต่อไป (เอกสารหมายเลข 6)

ครูนำวิธีการที่ปรับปรุงแล้วไปปฏิบัติซ้ำ โดยมีเพื่อนร่วมงานที่จับคู่กันสังเกตการสอนและบันทึกผล (เอกสารหมายเลข 5)

7) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 7 สรุปรายงานผลการปฏิบัติและประเมินผลเพื่อสรุป ครูเข้าร่วมประชุมกลุ่มใหญ่ สมาชิกกลุ่มย่อยทั้งสองกลุ่มพูดคุยถึงการดำเนินการแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็ก ปัญหาที่พบจากบันทึกส่วนตัว ตั้งแต่เริ่มกำหนดปัญหา แนวทางเป้าหมาย วิธีการที่แก้ปัญหา และผลการปฏิบัติวิธีนั้น แล้วรวบรวมเป็นวิธีการแก้ปัญหาเพื่อใช้เป็นข้อมูลต่อไป (เอกสารหมายเลข 7)

8) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 8 ให้ครูทุกคนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน ในแบบแสดงความคิดเห็นที่ผู้วิจัยแจกให้ (เอกสารหมายเลข 8)

5. เนื้อหาของโปแกรมฯ

ระยะที่ 1 การประชุมคณะน่านำเกี่ยวกับโปแกรมการพัฒนาตนเองแบบ
ร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน และเอกสารแนะนำโปแกรมฯ

ระยะที่ 2 ฝึกปฏิบัติร่วมมือกันแก้ปัญหาการเรียนการสอน : พฤติกรรม
เด็กที่เป็นปัญหาในการเรียน

2.1 สร้างความตระหนักในความสำคัญของการร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วม
งาน

2.2 ช่วยกันเลือกปัญหาที่จะแก้ไขในการเรียนการสอน

2.3 จับคู่ปรึกษาหารือร่วมกันในการแก้ปัญหา

2.4 ผลัดกันสังเกตการแก้ปัญหาในห้องเรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับครั้ง

ที่ 1

2.5 รายงานผลการปฏิบัติการแก้ปัญหาต่อกลุ่มย่อย รับฟังความคิดเห็น
และข้อเสนอแนะ

2.6 จับคู่ช่วยกันวางแผนแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

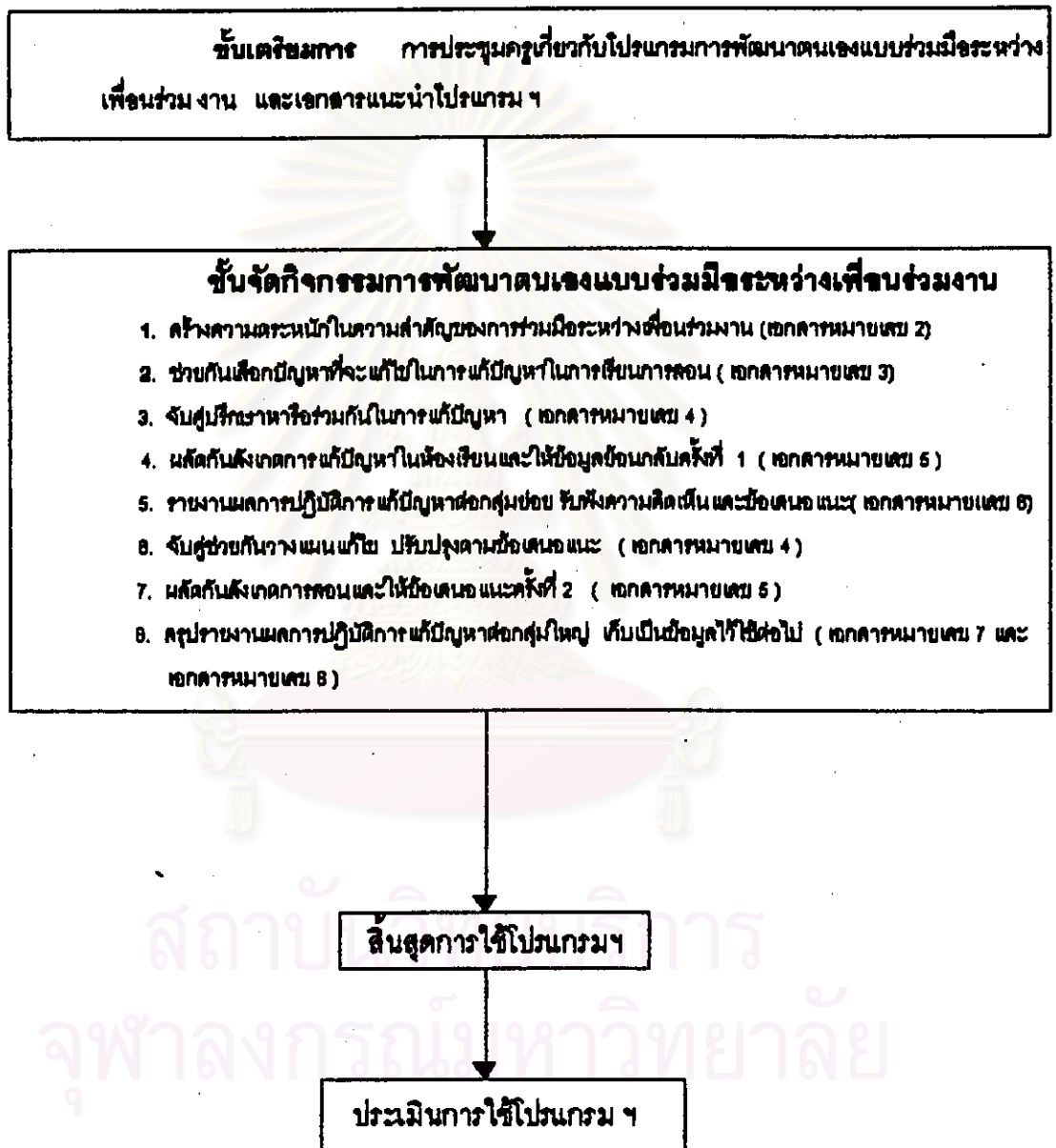
2.7 ผลัดกันสังเกตการสอน และให้ข้อเสนอแนะครั้งที่ 2

2.8 สรุปรายงานผลการปฏิบัติการแก้ปัญหาต่อกลุ่มใหญ่ เก็บเป็นข้อมูล
ไว้ใช้ต่อไป

6. การดำเนินการใช้โปแกรมฯ

จากหลักการ วัตถุประสงค์ ลักษณะของโปแกรมฯ และเนื้อหาของโปแกรม
ดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการใช้โปแกรมฯ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน นำ
เสนอรายละเอียดไว้ในแผนภูมิที่ 3

**แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการใช้โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่าง
ระหว่างเพื่อนร่วมงาน**

7. เอกสารเสริมความรู้และข้อมูลที่ผู้จัดทำหาไว้ประกอบการอภิปราย

7.1 จัดหาเอกสารในการศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็ก เช่น ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่เป็นปัญหาในการเรียนการสอน เป็นต้น

- ตัวอย่างงานวิจัยทางจิตวิทยา เกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมของเด็ก
- เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ ยุทธศาสตร์การสอนเด็กที่มี
- เอกสารจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก
- แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจากวารสาร

ต่าง ๆ

7.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

7.2.1 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบบันทึกการเสนอปัญหา
- 2) แบบบันทึกการร่วมมือกันแก้ปัญหาของคู่บัดดี้
- 3) แบบบันทึกการสังเกตการณ์ไขปัญหาในชั้นเรียน
- 4) แบบบันทึกการรายงานผลการปฏิบัติ และข้อมูลจากบันทึกย่อ

7.2.2 เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) แบบวิเคราะห์พฤติกรรมการร่วมมือกัน
- 2) แบบแสดงความคิดเห็นของครูผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

7.3 อุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ระหว่างการจัดกิจกรรม

7.3.1 ปากกาเมจิก กระดาษ

7.3.2 เครื่องบันทึกเสียง

7.3.3 ก้อนถ่ายรูป

8. การประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ

เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของครูในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนเป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะ จึงกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ โดยการให้เกณฑ์เชิงคุณลักษณะดังนี้ ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน ดังนี้ คือ 1) เข้ากลุ่มปรึกษากัน และกล้าพูดเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนของตนให้กับเพื่อนในกลุ่มได้ฟัง 2) รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานให้เข้าใจก่อนจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานงานให้เข้าใจก่อนจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ 3) ร่วมแสวงหาความรู้กับเพื่อนร่วมงานในการแก้ปัญหา 4) ร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา การทดลองแก้ปัญหา และการปรับให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ 5) รายงานผลการแก้ปัญหาตรงตามสภาพความเป็นจริงให้เพื่อนร่วมงานทราบ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น

ดังนั้น โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานมีประสิทธิภาพตรงตามเกณฑ์ และสามารถตอบคำถามของการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย